

***Profesor doctor inginer Adelaida Mateescu –
o viață închinată învățământului superior de telecomunicații***

Vine un moment în viața fiecăruia dintre noi când, cu adâncă durere și cu neputință în fața cursului firesc al naturii umane, trebuie să ne despărțim definitiv de cei dragi, de părinții noștri, de rudele cele mai apropiate, de colegi sau de prieteni, de dascălii din școală sau din facultate.

Un asemenea moment l-am trăit zilele trecute, când un anunț, pe cât de sec, pe atât de dureros, a întristat profund comunitatea academică a Universității Politehnice din București, precum și pe cea a inginerilor de telecomunicații din întreaga țară: „Doamna profesor doctor inginer Adelaida Mateescu a trecut în neființă”. Deși știam că în ultima vreme avea probleme grave de sănătate, speram cu toții într-o minune, care să o readucă la catedră, la activitatea căreia i s-a dedicat cu abnegație, devotament, pricepere și talent și pentru care a fost prețuită și apreciată, deopotrivă de colegii din Universitate, de specialiștii din domeniul telecomunicațiilor, de numeroasele generații de studenți cărora le-a fost dascăl. Dar minunea nu s-a petrecut.

A trebuit să acceptăm că DOAMNA nu mai este printre noi. Așa o numeam cu toții, chiar și în

timpurile când apelativul general era acela de „tovarăș”. Nu mai trebuia adăugat nici un nume, deoarece în orice tip de activitate domnia sa se manifesta precum o mare doamnă, ce impunea un respect deosebit, prin delicatețea comportamentului său, prin corectitudinea acțiunilor sale, prin nivelul ridicat și permanent actualizat al cursurilor predate studenților.

S-a născut la 1 aprilie 1932 în Basarabia, în comuna Otaci-Soroca, într-o familie de învățători. Nevoită să se refugieze în România, familia a locuit în diferite orașe, ceea ce a obligat-o pe copila Adelaida să frecventeze diferite școli. A absolvit cursurile liceale în București, apoi pe cele ale Facultății de Electronică și Telecomunicații din Institutul Politehnic București, devenind în 1956 inginer în specialitatea telecomunicații. În această calitate lucrează un an la Direcția PTTR a Capitalei, în Serviciul Măsurători.

Din 1957 îmbrățișează cariera didactică, fiind angajată ca asistent universitar în Catedra Telefonie-Telegrafie a Politehnicii din București, instituție în care a activat neîntrerupt până la sfârșitul vieții. A urcat firesc pe scara ierarhiei universitare, printr-o

muncă susținută de perfecționare a pregătirii sale profesionale, fiind pe rând șef de lucrări, conferențiar, profesor (1972), conducător de doctorat (1974).

În 1965 a primit titlul de doctor inginer, prin susținerea tezei de doctorat intitulată „Egalizarea în sens Cebășev a timpului de propagare de grup”, elaborată sub îndrumarea prof. dr. ing. Gheorghe Cartianu, membru corespondent al Academiei Române. Principalele contribuții ale autoarei, remarcate în această lucrare, au constat în:

- stabilirea condițiilor necesare și suficiente pentru posibilitatea realizării fizică a funcției timpului de propagare de grup și elaborarea unei metode de sinteză a circuitelor LC corespunzând unei funcții date a timpului de propagare de grup;

- aplicarea funcțiilor lui Bernstein, cunoscute în matematică din teoria constructivă a funcțiilor, la aproximarea în sens Cebășev a fracțiilor care reprezintă timpul de propagare de grup și elaborarea unei metode analitice pentru determinarea funcțiilor timpului de propagare de grup realizabile fizic, corespunzătoare unor condiții impuse grafic sau printr-un tabel de valori;

- elaborarea unei metode de aproximare, programabilă pe calculator, pentru calculul egalizoarelor timpului de propagare de grup pasive și al liniilor de întârziere.

Cercetările și rezultatele științifice obținute în cadrul doctoraturii au fost prezentate și publicate în țară și peste hotare, în cadrul unor sesiuni de comunicări științifice și în reviste precum: Revue Roumaine des Sciences Techniques - Série Energétique et Electrotechnique, Electrosviazi, Lucrările Școlii de Teoria Circuitelor de la Praga, Acta Technica - revistă a Universității Tehnice din Praga, fiind bine apreciate de specialiști, ceea ce a condus la numirea autoarei în comitetele de conducere ale unor manifestări științifice naționale și internaționale (de exemplu la Praga, Varșovia și București).

În decursul anilor, doamna profesor Adelaida Mateescu a participat și la diverse stagii de specializare și schimburi de experiență, în diverse domenii ale telecomunicațiilor, în numeroase universități tehnice europene, și anume: Polonia (1964), Cehoslovacia (1968), Elveția (1991), Franța (1992), Grecia (1995) și Germania (2000).

Cartea „Circuite corectoare”, publicată în 1971 în Editura Tehnică, a reprezentat o valorificare și o dezvoltare a cercetărilor științifice desfășurate în cadrul doctoraturii. Pe lângă metodele de aproximare, de sinteză și de proiectare, menționate mai sus, utilizate în corectarea caracteristicii de fază, autoarea a sistematizat și a prezentat metode de sinteză și de proiectare pentru corectoarele de atenuare și pentru egalizoarele reglabile automat sau manual. Cartea a fost și continuă să fie, prin ideile fundamentale prezentate în mod sistematic, un important instrument de lucru pentru generațiile de studenți și doctoranzi, continuând și astăzi să fie citată în multe publicații științifice.

După 1971 doamna prof. dr. ing. Adelaida Mateescu s-a orientat și spre noi direcții de cercetare, după cum urmează:

- Studiul și evaluarea sensibilității funcțiilor de circuit pasive și active. Rezultatele obținute în acest domeniu au fost comunicate în țară și în străinătate, cea mai importantă lucrare „Large Change Sensitivities Matrix and its Utility in Tolerances Design” fiind prezentată și publicată în 1974, la Londra, în Lucrările Conferinței europene de teoria circuitelor ECCTD și conducând la o recunoaștere științifică internațională a autoarei și la numirea sa, de-a lungul anilor, în comitetele științifice ale ECCTD. Participarea sa la aceste conferințe a facilitat antrenarea unui mare număr de tineri cercetători români (doctoranzi și cadre didactice) în elaborarea de lucrări propuse ECCTD, recunoscute apoi ca noi personalități științifice.

- *Proiectarea și realizarea unor circuite pentru transmisiunile de date. Metodele elaborate au fost valorificate în cadrul contractelor de cercetare, încheiate cu IPA-București și IEIA Cluj-Napoca și au contribuit la realizarea mai multor tipuri de modemi pentru transmisiuni de date pe circuite telefonice. În acest domeniu a condus teze de doctorat și a colaborat cu colegi din Catedra de Telecomunicații, publicând mai multe articole, la nivel național și internațional, foarte bine apreciate. O sinteză a cercetărilor efectuate în acest domeniu de către prof. dr. ing. Adelaida Mateescu și colaboratorii săi a fost publicată în cartea „Transmisiuni de date”, apărută în Editura Tehnică în anul 1982 și premiată de Academia Română cu premiul „Traian Vuia”.*

- *Prelucrarea numerică a semnalelor și proiectarea filtrelor digitale. Această tematică a constituit principalul obiectiv de cercetare în perioada 1990 - 2000, conducând, prin colaborarea cu doctoranzii săi și colegi din catedră, la elaborarea și valorificarea unor metode și algoritmi performanți, cu aplicații în filtrarea numerică a semnalelor. Rezultatele cercetărilor au fost prezentate și publicate în cadrul unor conferințe științifice internaționale. A publicat în colaborare lucrarea „Prelucrarea numerică a semnalelor”, în Editura Tehnică în anul 1998, lucrare care a primit premiul Gheorghe Cartianu al Academiei Române.*

- *Comunicațiile multimedia și comunicațiile mobile. Acest domeniu de studiu a fost abordat în ultimii ani, începând prin elaborarea și prezentarea, în fața unor specialiști din țară și de peste hotare, a unui ciclu de prelegeri despre comunicațiile mobile în sesiunile din anii 1993-1998 la Universitatea Marea Neagră din Constanța. În perioada 1998-2002 a dezvoltat, împreună cu tinere cadre didactice din catedră, cercetări privind elaborarea de documente multimedia.*

În domeniul comunicațiilor mobile a organizat și a condus anual, începând cu anul 1997, cu sprijinul financiar al societăților Vodafone și Orange, cicluri de formare a studenților și doctoranzilor în problematica sistemelor și rețelelor GSM. A publicat, în Editura Tehnică în anul 1999, în calitate de coordonator și coautor, monografia „Sisteme și rețele GSM”, lucrare ce a primit în anul 2000 premiul AGIR.

*Domeniul principal al **activității didactice**, este cel al semnalelor, circuitelor și sistemelor de telecomunicații. Cu sprijin financiar extern, prin intermediul unui program TEMPUS, a introdus în anul 1990 și a dezvoltat în facultatea de Electronică, Telecomunicații și Tehnologia Informației (ETTI) din UPB disciplina „Prelucrarea numerică a semnalelor” și laboratorul aferent. În decursul anilor, a publicat și elaborat lucrări practice de laborator, numeroase îndrumări de laborator, cărți de probleme, manuale și cursuri pentru studenți, de un nivel științific ridicat și având o problematică aliniată la nivelul manualelor de la universitățile de prestigiu de peste hotare, impunând și orientarea disciplinelor și manualelor cu același profil de la universitățile tehnice din țara noastră. Manualele universitare mai importante, elaborate ca autor unic sau coautor, sunt: „Analiza și sinteza circuitelor electrice” (autor unic), Editura Didactică și Pedagogică, 1975, „Semnale, circuite și sisteme” (autor unic), Editura Didactică și Pedagogică, 1984, „Semnale și sisteme” (coautor și coordonator), Editura Teora, 2001.*

*Doamna prof.dr.ing. Adelaida Mateescu a deținut numeroase și importante **funcții manageriale** în cadrul Universității Politehnica din București, după cum urmează:*

- *prorector al Universității – în două legislaturi: 1984-1988 și 1990-1992;*

- *decan al Facultății de Electronică și Telecomunicații – 1981-1984;*

– prodecan al Facultății de Electronică și Telecomunicații – 1968-1972;

– șef al Catedrei de Radiocomunicații și Transmisiuni de Date – 1992-2000.

Recunoașterea pe plan național și internațional a întregii sale activități profesionale, didactice și de cercetare se poate exemplifica prin următoarele:

– a publicat peste 100 de articole în reviste științifice din țară și străinătate;

– a îndrumat începând din 1974 activitatea de doctoratură a numeroși cercetători, dintre care peste 30 au obținut titlul de doctor inginer;

– este Doctor Honoris Causa al Universității din Chișinău și al Universității Tehnice Gh. Asachi din Iași;

– membră a Consiliului Național de Atestare a titlurilor științifice (1978-1997);

– membră în numeroase comitete științifice naționale și internaționale conducând secțiunile conferințelor respective;

– membru în comitetul de redacție al revistei Academiei Române „Revue Roumaine des Sciences Techniques” seria Electrotehnică-Energetică;

– a activat ca expert și evaluator al programelor de cercetare științifice din UPB și INSCC;

– membru IEEE din 1985 și senior membru IEEE din 1990;

– membru fondator al Academiei Române de Științe Inginerești și președintele Secției de Tehnologia Informației și Calculatoare;

– decan al Colegiului de Etică al AGIR din 1997;

– președinte al Societății Inginerilor de Telecomunicații;

– membru în consilii de administrație la Uzina Electromagnetica și Procetel;

– consilier la IPA, Ministerul Comunicațiilor și Romtelecom.

În anul 2002 a fost decorată de către președintele României cu înalta distincție „Serviciul credincios în grad de cavaler”.

Doamna profesor doctor inginer Adelaida Mateescu și-a dedicat întreaga sa viață învățământului românesc de telecomunicații, fără a-și precupeți eforturile, învingând-și propriile dificultăți, fiind mereu prezentă cu demnitate și devotament la îndatoririle sale de dascăl, cercetător sau conducător de colectiv.

A încetat din viață în dimineața zilei de 20 mai 2009.

Veșnică și plină de recunoștință amintire

În numele colegilor din Catedra de Telecomunicații, Facultatea ETTI, București

Prof. dr. ing. **Grazziela NICULESCU**